

Bisbat de Lleida

Assemblea diocesana - 4 de juny de 2011

ENTRE LA UTOPIA I LA NECESSITAT

Propostes Pastorals de Mons. Joan Piris

Reflexionant a la llum d'allò que hem rebut dels grups, us presento diferents

PROPOSTES PASTORALS

- 1ª. Se'ns diu de moltes maneres que tenim una bona part de la comunitat diocesana necessitada d'iniciació, per tant penso que la nostra **OPCIÓ BÀSICA** hauria de ser posar en marxa **ITINERARIS DIVERSIFICATS d'INICIACIÓ O REINICIACIÓ CRISTIANA DELS ADULTS** segons les diferents situacions, mirant de **POTENCIAR LA COMUNITAT CRISTIANA i PRIORITZANT L'ATENCIÓ A LES FAMÍLIES**, (treballant amb un criteri evangelitzador i no subordinar fàcilment tot el que representa la Iniciació Cristiana al tema de l'administració dels sagraments i les seves "urgències"...).
- 2ª. Proposo potenciar LA **FORMACIÓ** DELS AGENTS DE PASTORAL, particularment la formació **ESPECÍFICA** dels membres dels EQUIPS D'AGENTS INSTITUÏTS (o Ministeris Laïcals) en les Unitats Pastorals: cal aprofitar millor el que ofereix **I'IREL** i crear espais de discussió i diàleg amb el món que ens envolta.
- 3ª. Igualment considero fonamental **cuidar en la pràctica l'Espiritualitat DE COMUNIÓ**: això implica oració personal i comunitària, escolta de la paraula de Déu, fraternitat real, unitat en la missió des de la diversitat i la complementarietat de dons i carismes, i comunió real amb l'Església Diocesana i el seu Bisbe (revisem-nos sobre aquests punts).
- 4ª. Per als adults que demanen els Sagraments de la Iniciació cal **INSTAURAR EL CATECUMENAT A NIVELL DIOCESÀ** amb la col·laboració de les Parròquies dels candidats.

I per als adults ja batejats que reinicien el seu procés creient, s'hauria d'oferir a nivell **arxiprestal o interparroquial** un **ITINERARI CATECUMENAL** o Catequesi d'adults (amb materials del SIC). Això pot ser útil també per a la preparació a la CONFIRMACIÓ.

- 5ª. En general, la preparació per al BAPTISME haurà de tenir un **temps** adequat, amb **continguts i dedicació** igual o superior al que es dedica ara a preparar els sagraments de l'Eucaristia (1ª Comunió) o el Matrimoni. (En el **procés d'admissió**, tot i esmerant-nos en l'acollida pastoral, mirar de recuperar d'alguna manera els anomenats "escrutinis"...).
- 6ª. Per a les FAMILIES que demanen la 1ª COMUNIÓ dels fills, cal fer "**NECESSÀRIA**" **LA PARTICIPACIÓ DE PARES I MARES EN LES TROBADES FORMATIVES** i que, al mateix temps i per coherència, s'impliquin en el procés catequètic dels seus fills (catequesi familiar).
- 7ª. En allò que fa referència a **les Unitats Pastorals**, penso que cal configurar-les de manera que arribin a ser **UNITATS D'ACCIÓ PASTORAL**.
- 8ª. Atès que en les respostes, opinions i experiències que s'han anat manifestant s'apunta a una certa reconstrucció de l'acció eclesial (no tan sols a qüestions organitzatives) cal **promoure MINISTERIS LAÏCALS "INSTITUÏTS"**. Fa uns mesos ja vam tenir un col·loqui sobre aquest tema al Consell de Presbiteri i al Consell Diocesà de Pastoral (acompanyat amb una NOTA-Resum que molts coneixen i que es va publicar a la Web del Bisbat i al Butlletí).

Comentari a les Propostes 7^a i 8^a

1.– Configurar les Unitats d'Acció Pastoral

Un any abans de venir jo a Lleida (ja en setembre de 2007) consta a les Actes dels Consells de Pastoral i de Presbiteri l'acord de **revisar les Unitats Pastorals...** Ara, **sense oblidar les nostres prioritats pastorals (la Iniciació Cristiana i la presència de l'Església a la Societat)**, em sembla una **necessitat *OPTAR PER UNA PASTORAL "ORGÀNICA"*** (*que és més que fer coses plegats*) = **UNIR FORÇES posant en marxa SERVEIS INTER i/o SUPRAPARROQUIALS.** (Ja n'hi ha de preparació al matrimoni, de catequesis, de caritat... Podríem tenir-ne altres...) Pot semblar aconsellable començar –o reforçar– **algun "projecte ben concret" assumit per dues o més parròquies veïnes**, com ja ho estan intentant en algunes demarcacions del Baix Segre, del Baix Urgell, i Cappont...

Això implicarà una **readaptació del subjecte eclesial**: La **Unitat d'Acció Pastoral** la formen –cal que sigui així– ***"varies comunitats parroquials" compromeses de manera orgànica en una acció pastoral compartida, expressada amb ministeris diferents, amb la guia d'un prevere "moderador"*** (en equip amb els altres preveres, diaques, laics i membres de vida consagrada –si n'hi ha–). La finalitat és una acció missionera més eficaç i evangelitzadora, cercant respondre a les particularitats del territori corresponent, i involucrant més persones en una progressiva integració de carismes i ministeris...

Aquesta manera de fer reclama **capacitat d'adaptació i flexibilitat** tant als responsables pastorals com als feligresos, perquè –repeteix– es tracta d'integrar entre sí un conjunt articulat de parròquies (i altres centres eclesials) *per a complementar-se.*

Convé recordar que és el mateix Codi de Dret Canònic el que suggereix "*agrupacions peculiars de parròquies amb la finalitat d'afavorir la cura pastoral mitjançant una activitat comú*" (c.374,2) i amplia el concepte de 'cura pastoral' reconeixent també als no preveres el poder *cooperar-participar* en ella precisament a nivell parroquial i amb reconeixement explícit per part de l'autoritat. I el c. 230,3 diu expressament: "*On la necessitat de l'Església ho aconselli i no hi hagi ministres, poden també els laics, encara que no siguin lectors ni acòlits, suplir-los en algunes de les seves funcions, és a dir, exercitar el ministeri de la paraula, presidir les oracions litúrgiques, administrar el baptisme i donar la sagrada Comunió, segons les prescripcions del dret*". I el c 517,2, que senyala explícitament la possibilitat d'encarregar responsabilitats pastorals a un "*diaca o a una altra persona que no te el caràcter sacerdotal, o a una comunitat...*", tot i que no diu com, deixa la porta oberta a possibles desenvolupaments posteriors, encara que parla de la necessitat d'un prevere '*moderador*' en referencial directa al c.150. No diu que aquest sigui Rector sinó que "*dotat de les potestats pròpies del Rector, dirigeix l'activitat pastoral*".

NOTA: Les UAP no anul·len les parròquies actuals ni modifiquen el seu estatut jurídic; per tant, cada parròquia segueix tenint els seus Consells, llibres sacramentals (c. 535,1) i d'economia, arxiu i segell propi, etc., que poden estar reunits en el Centre de la Unitat Pastoral. El "mapa" de les UAP de la Diòcesis l'elaborarem entre tots i serà revisat quan les circumstàncies ho demanaran. Les situacions són diverses i pot haver-hi diferents models.

2.- Promoure MINISTERIS LAÏCALS "INSTITUÏTS".

2. 1.- Quan parlo de ministeri laïcal entenc aquell **servei pastoral que el Bisbe confia** a un laic –o consagrat no ordenat– que té determinades qualitats per responsabilitzar-se **en**

un arxiprestat o en una “unitat pastoral” concreta, i per un temps determinat.

En parlar de “ministeris” a l'Església, cal **meditar el c.10 de l'evangeli de sant Joan**. Per exemple, Jn 10, 1-5 (“*Us ho ben asseguro: el qui no entra per la porta...*”) on, entre altres coses, s'assenyala l'existència de pastors que no entren a la pleta per on cal... i la veu dels quals *resulta estranya* per al ramat...; i també la necessitat de vigilar per a que aquell que ha estat ordenat o ha rebut un ministeri eclesial o l'encàrrec de treballar com agent de pastoral no arribi a ser “un estrany” o percebut com un estrany o rebutjat pels destinataris del seu servei. Cal “entrar per la porta” –diu– i amb propòsits clars i sense segones intencions.

Després, Jesús afirma que Ell és la porta de les ovelles (l'única porta per la que han de passar tant elles com el pastor), i que cal “*cridar a cada u pel seu nom*”: o sigui que tot-hom, no sols uns quants, pugui notar o descobrir que és conegut, estimat, que se'l té en compte, que se'l convida a caminar...

Igualment insisteix en que cal “ocupar-se'n”... i no viure els ministeris afavorint “*un còmode refugi...*”: ens ha de doldre l'allunyament de molts, però també caldrà evitar reduir l'acció pastoral a “lo sagrat” (esmerçant la major part d'energies en allò relacionat amb la pràctica sacramental) descurant una mica l'evangelització, i donant ocasió a que els “practicants” es refugien en la religió, sense que la seva presència tingui conseqüències missioneres. Cal ajudar fins i tot “*a sortir de la pleta...*” (Cf. Ez 34 – “*En comptes d'enrobar les ovelles febles, curar les malalties, embenar les que s'han trencat la pota, recollir les dispersades i buscar les que s'han perdut...; el meu ramat s'ha escampat per tot el país, sense que ningú se n'ocupés, sense que ningú anés a buscar-lo.*”)

Cal revisar, també, si ens convertim en “assalariats” (Jn 10, 11-16) “... *El qui va a jornal... quan veu venir el llop les abandona i fuig... Jo sóc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi... A més, jo dono la vida per les ovelles...*”. Certament no ho som d’assalariats... però, hi ha moltes maneres de “cobrar” pels serveis prestats si allò que interessa és el prestigi, tindre l’última paraula, pertànyer a la “classe dirigent”...

La lògica del bon pastor és *Conèixer, estimar, donar la vida*. (Jn 10, 10) “*Jo he vingut perquè les ovelles tinguin vida, i en tinguin a desdir*”. I aquí resideix la força del seu atractiu: el que anima a seguir-lo i el que Jesús sap que exerceix quan afirma –referint-se a les que no hi són a la seva pleta–: “*també a aquestes les he d’atreure per a que escolten la meua veu*”.

L’experiència confirma que, quan es viu així la vocació a un ministeri determinat, dels molts que hi ha a l’Església, quan les relacions entre els agents no són de competitivitat, sinó de cooperació per al bé de tots, les comunitats eclesials tenen vitalitat.

→ És indiscutible que **els membres d’aquests Equips Apostòlics i els Ministres Laïcals instituïts**,

a) **A més d’una formació convenient** [la referència de la qual podria ser:

- * per a tots: el Catecisme de l’Església Catòlica amb el seu Compendi;
- * per als ministeris de la Paraula: el Directori General de Catequesis;
- * per als ministeris litúrgics: la Introducció General al Missal Romà;
- * per als ministeris de la Caritat: el Document de la CEE “La Caridad en la Iglesia” i el Compendi de Doctrina Social de l’Església];

b) **Cal que siguin escollits tenint en compte** allò que diu **Fets 6,1-7**: “busqueu entre vosaltres mateixos set *homes fiats, plens de l'Esperit Sant i de seny*, i els encarregarem...”

→ La comunitat eclesial ha de menester aquells ministeris que facin realitat la comunió eclesial, que és fonamentalment comunió de vida (Ef 2,19). Això ha de ser visible en les comunitats, en els serveis d'ajuda fraterna i solidària, de l'administració de béns, etc. En aquesta perspectiva, **els diversos ministeris es complementen entre si** per a servir millor aquesta comunió i són exercits per homes i dones que, en virtut del baptisme o de l'ordenació o del matrimoni, responen a les necessitats de la comunitat.

Els qui els exerceixen (s'esforçaran per ser testimonis de la fe, la seva i la de tota la comunitat) **subordinaran el seu ministeri al bé de tota la comunitat i ho exerciran en col·laboració amb els altres ministeris, oberts a la correcció fraterna i essent benèvolos els uns amb els altres, amb esperit de lliurament i acceptació de les dificultats i sofriments que comporta l'exercici d'un ministeri.**

→ Per això cal que tots **fixem la mirada en Crist servent** fins a lliurar la pròpia vida en la Creu, suprema lliçó de despreniment: La característica prioritària i fonamental dels laics en missió serà sempre “el seguiment de Jesús” com a resposta a la seva condició de ‘cridats’ gratuïtament pel Senyor (‘convocats’, segons la terminologia conciliar). Tots els relats bíblics de vocació assenyalen explícitament aquesta ‘identitat’ bàsica que no podem perdre de vista.

Això demana experiències de trobada personal amb Jesucrist, perquè lo nostre no és prioritàriament una doctrina o una ètica. És la persona viva de Jesús la que hem d'acollir personalment per a trobar el sentit últim i definitiu a la nostra història. “No serà una fórmula la que ens salvi, però sí una

Persona i la certesa que ella ens infon: ¡Jo sóc amb vosaltres!” (Joan Pau II, NMI 29).

Serà bàsic cuidar la dimensió orant i celebrativa de l'existència cristiana junt amb la necessitat de formació, presència visible i servei testimonial davant el món, sense confondre's amb ell... (LG 42). **Aquesta comunió de vida amb Jesús no pot separar-se de la missió.** Tot cristià, membre de dret del Poble de Déu, és 'enviat' al món a anunciar de paraula i d'obra el Regnat de Déu.

I tots **els ministeris estan en relació**: cap ministeri no es pot comprendre bé –i encara menys viure'l bé–, si no s'entén en la seva relació amb tota la comunitat i amb els altres ministeris. Caldrà distingir, llavors, allò que és comú i el que és específic de cada ministeri. Aquest és el camí que permet treballar realment plegats i arribar a ser, plegats, la comunitat eclesial, el Cos de Crist.

→Hi ha ministeris “ordenats”, “instituits”, “reconeguts”...: Cfr. Carta apostòlica *Ministeria quaedam* (Pau VI). El Concili Vaticà II estableix que «en les celebracions litúrgiques, cadascú, ministre o simple fidel, a l'ocupar el seu ofici, farà tot i només allò que li correspon per la naturalesa de l'acció i les normes litúrgiques» (SC 58). ... Aquelles que fins ara es coneixien amb el nom de «Ordres menors» es diran des d'ara «**Ministeris**». Poden ser confiats a laics. Els ministeris que han de ser mantinguts en tota l'Església Llatina, adaptant-los a les necessitats actuals, són dos: el de Lector i el d'Acòlit. Perquè algú pugui ser admès a aquests ministeris es requereix:

- a) Petició lliurement escrita i signada per l'aspirant, que ha de ser presentada a l'Ordinari (al Bisbe i, en els Instituts clericals de perfecció al Superior Major), a qui correspon l'acceptació.

- b) Edat convenient i dots peculiars, que han de ser determinades per la Conferència Episcopal.
- c) Ferma voluntat de servir fidelment a Déu i al poble cristià. Els ministeris són conferits per l'Ordinari... La col·lació dels ministeris no dóna dret a una sustentació o remuneració per part de l'Església. (Normes vàlides **des de gener de 1973**).

2.2.- PERFIL dels candidats als Ministeris Laïcals

(TRETS COMUNS)

1. Maduresa humana i cristiana, sentit comú i equilibri psicològic.
2. Vida cristiana activa i testimonial.
3. Participació en la comunitat parroquial i/o en la “unitat pastoral”.
4. Integració en el poble i sensibilitat social.
5. Sentit de corresponsabilitat i capacitat per animar i implicar a d'altres.
6. Formació cristiana integral i bàsica.
7. Sentit de la vocació i formació idònia per al ministeri concret.
8. Disponibilitat per al servei, la formació permanent i el treball en equip (en la pròpia comunitat i en l'arxiprestat, etc.).
9. Presentat pel Mossèn i la resta de la comunitat.
10. No tenir càrrecs o llocs “significats” en partits polítics.

PER A LA REFLEXIÓ:

¿Quins “ministeris laïcals” necessita prioritàment la nostra Diòcesi, per a la missió (cap endins i cap enfora) i com fer-los realitat?

PREGUEM

Senyor Jesucrist, et donem gràcies per la consagració baptismal que ens fa membres de la teva Església, en la qual ens has cridat a promoure la fraternitat universal fins que “tots siguem u”.

Volem viure vinculats a Tu escoltant la teva Paraula sense interferències i amb més profunditat, deixant-nos convertir per Ella per a seguir-te cada dia amb més radicalitat.

Ajuda'ns a ser “mediació” creïble en els diferents ambients en els que ens crides a ser “sal i llum”, vertaders “testimonis” teus en el món, capaços de donar raó de la nostra esperança, gojosament confiats en el poder alliberador i transformador del teu Evangeli. AMEN.

